

مدیر مسئول:

محمد امین ایمانجانی

قائم مقام مدیرمسئول:

مسعود فروغی

سر دبیر:

محمد زعیم زاده

تلفن و فکس:

۰۲۱) ۶۲۹۹۹۴۹۵

کد پستی:

۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶

چاپ:

چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی

نشانی:

خیابان حافظ، پایین تر از جمهوری

رویمروی ساختمان بورس

ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

«فرهیختگان» بررسی می‌کند؛ بانک پرحاشیه سالانه چقدر به اقتصاد کشور ضربه می‌زند؟ چرا برای حل این معضل باید به سمت کار تخصصی رفت نه کمپین های سیاسی

آینده بانک پرحاشیه

مهدی عبدالاهی
دبیر گروه اقتصاد

چند وقتی است کمپینی پیرامون تعیین تکلیف وضعیت بانک آینده در فضای رسانه‌ای و عمومی کشور تشکیل شده است. در گزارش حاضر به بررسی ابعاد مختلف مخاطرات فعالیت بانک آینده پرداخته شده است. فارغ از اینکه این کمپین به اهداف خود برسد یا خیر، داده‌های گزارش پیش رو نشان می‌دهد، بانک آینده در همه شاخص‌ها، در یک وضعیت بحرانی قرار دارد. از این رو سیاستگذار باید توجه داشته باشد که در صورت عدم تغییر جدی در شیوه فعالیت بانک، ساختار معیوب درآمد- هزینه آن مستلزم افزایش فزاینده زیان و اضافه برداشت از بانک مرکزی خواهد بود. لذا تعویق حل و فصل این بانک هزینه‌های بیشتری را به اقتصاد تحمیل می‌کند. برای مثال، نتایج برخی گزارش‌های پژوهشی نشان می‌دهد در صورت ادامه روند فعلی یعنی مداری غیرفعال بانک مرکزی و وزارت اقتصاد با این بانک، کفایت سرمایه بانک در سه سال آتی یعنی پایان سال ۱۴۰۷ می‌تواند به عدد عجیب و غریب منفی ۱۰۰۷ درصد برسد. زیان انباشته بانک تا سه سال آتی می‌تواند به ۲۰۰۰ هزار میلیارد تومان و مانده بدهی به بانک مرکزی می‌تواند تا ۷۰۰ همت برسد. با عنایت به اهمیت کنترل تورم و به منظور ایجاد ثبات اقتصاد کلان، به نظر می‌رسد انجام اقدامات انتظامی و قضایی از سسوی بانک مرکزی و وزارت اقتصاد با هدف توقف روند بی‌انضباطی در بانک آینده ضروری است. با مشاهده نامه ۱۳۸ نفر از نمایندگان مجلس که اواخر اسفندماه طی نامه‌ای به سران ۳ قوه خواستار بر خورد انتظامی با بانک آینده شدند، ملاحظه می‌کنیم که در قوه مقننه نیز اراده کافی برای برخورد قانونی با این بانک وجود دارد.

۳۶ درصد از اضافه برداشت بانکی در اختیار یک مبل فروش!

بانک آینده به دلیل ساختار نامناسب نقدینگی، همواره با مسئله اضافه برداشت مواجه بوده، به گونه‌ای که اضافه برداشت این بانک با روندی صعودی پرشتاب از ۷ تا ۳ همت در سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰ به ۵۷ همت تا پایان سال ۱۴۰۱، به ۱۸۳ همت تا پایان سال ۱۴۰۲ و به ۲۲۸ همت تا پایان سال ۱۳۰۲ رسیده است. همچنین نسبت اضافه برداشت بانک آینده به کل اضافه برداشت در سیستم بانکی کشور از ۱۱ تا ۱۰ درصد در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸، به ۲۰ درصد در سسال ۱۳۹۹، حدود ۲۱/۵ درصد در سال ۱۴۰۰، حدود ۱۴/۷ درصد در سال ۱۴۰۱، حدود ۳۳ درصد در سال ۱۴۰۲ و به ۳۶ درصد در پایان سال ۱۴۰۳ رسیده است. عدم مدیریت مناسب نقدینگی و اقدام‌های بانک آینده برای تأمین مالی پروژه‌های همانند ایران مال و سرمایه‌گذاری در اموال غیر منقول و سهام غیربانکی موجب شده است نارتازای‌های گسترده‌ای از جمله عدم نقدینگی کافی، عدم کفایت سرمایه، نقض حدود نظارتی احتیاطی و تطبیقی با توجه به منفی بودن سرمایه نظارتی، عدم تعادل در بخش درآمدی، هزینه‌ای و دارایی بدهی در ساختار مالی بانک آینده ایجاد شود. اما بانک آینده که با مالکیت علی انصاری مشهور شد، در سال ۱۳۹۱ در پی ادغام بانک تات، مؤسسه مالی و اعتباری و اعتباری صالحین و مؤسسه مالی و اعتباری آتی تأسیس شد. پس از این ادغام، در حالی که بانک تازه تأسیس همه مشکلات مؤسسات ادغامی را با خود داشت، پروژه‌های مختلف ابر پروژه ایران مال و هتل لوکس روتانا و ده‌ها پروژه بزرگ را شروع به ساختن کرد.

پویا ناظران کارشناس اقتصادی طی یادداشتی در کانال تلگرامی خود به نکته قابل تأملی درخصوص بانک آینده اشاره می‌کند. این کارشناس اقتصادی با اشاره به نقش تأمین مالی ایران مال و چند ابر پروژه در بحران بانک آینده می‌نویسد: «وقتی یکی از تسهیلات، سهم قابل توجهی از کل دارایی‌های یک بانک را به خود اختصاص می‌دهد، ریسکی ایجاد می‌کند که اصطلاحاً به آن ریسک تمرکز (concentration risk) می‌گویند.»

وی معتقد است راه اجتناب از این ریسک، متنوع‌سازی سبد دارایی‌های بانک است، یعنی بانک باید به تعداد خیلی زیاد، دارایی‌های به نسبت کوچک داشته باشد، به نحوی که هیچ کدام سهم قابل توجهی از کل دارایی‌ها را به خود اختصاص ندهند. اصطلاحاً به این کار asset diversification یا متنوع‌سازی دارایی می‌گویند. یکی از وظایف بانک‌های مرکزی، نظارت بر میزان تنوع دارایی بانک‌هاست که با هدف اجتناب از ریسک تمرکز انجام می‌شود. این کارشناس می‌نویسد: «ایران مال یک نمونه concentration risk است؛ چراکه چنان سهم عظیمی از دارایی بانک آینده دارد که اگر اتفاقی برای آن بیفتد، سرمایه بانک آینده از بین می‌رود. در سطح دنیا، پروژه‌های بزرگ توسط کنسرسیومی از بانک‌ها تأمین مالی می‌شوند، تا آن پروژه سهم قابل توجهی از کل دارایی هیچ کدام از بانک‌ها را نداشته باشد. اما بانک مرکزی آقای بهمنی (محمود بهمنی رئیس کل بانک مرکزی ایران از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲) اجازه داد یک بانک به تنهایی این پروژه را تأمین کند، در نتیجه بعد از آن بانک مرکزی ناگزیر شد- ولو با اکره- همه جوره با بانک آینده را بیابند مبادا که سپرده مردم از بین برود. ناظران می‌گویند در هیچ کشوری با اقتصاد مشابه با بزرگ‌تر از ایران، اجرای چنین پروژه‌ای توسط چنان بانکی قانونی نیست، اما در ایران ده‌ها نمونه شبیه به این رخ می‌دهد که یکی دو تا از آن‌ها معروف شده‌اند.»

سلطان کفایت سرمایه با منفی ۴۴۰ درصد

نسبت کفایت سرمایه یکی از نسبت‌های سنجش سلامت عملکرد وثبات مالی مؤسسه‌های مالی و بانک‌ها است. براساس تعاریف بین‌نامه کفایت سرمایه بانک مرکزی، نسبت کفایت سرمایه، حاصل تقسیم سرمایه پایه به مجموع دارایی‌های موزون شده به ضرایب ریسک برحسب درصد است. کارکر اصلی این نسبت حمایت از بانک در برابر زیان‌های غیرمنتظره و نیز حمایت از سپرده‌گذاران و اعتبار دهندگان است؛ به این دلیل حفاظتی که این نسبت در برابر زیان‌های وارده شده ایجاد می‌کند و نگهداری سرمایه کافی و متناسب با مخاطرات موجود منبع اصلی اعتماد عمومی به هر بانک به طور خاص و سیستم بانکی به طور عام است. براساس آیین نامه بانک مرکزی، حداقل نسبت کفایت سرمایه برای کلیه بانک‌ها و مؤسسه‌های اعتباری اعم از دولتی و غیر دولتی مثبت ۸ درصد تعیین شده است. البته بانک‌های ایرانی در همین شاخص نیز از استانداردهای بین المللی عقب‌ترند، به طوری که در حال حاضر براساس استاندارد بازل سه، از سال ۲۰۱۸ به بعد بانک‌ها ملزم به رعایت کفایت سرمایه ۱۲ درصدی شدند. بررسی صورت‌های مالی بانک‌های کشور نشان می‌دهد تا پایان سال ۱۴۰۲ نسبت کفایت سرمایه در ۱۰ بانک ایران بالای ۸ درصد، در ۸ بانک بین یک تا ۷ درصد و در ۹ بانک دیگر نیز این مقدار بین منفی یک تا منفی ۳۶۰ درصد بوده است.

همچنین طبق اطلاعات صورت مالی سال ۱۴۰۲ بانک‌های کشور، میانگین این شاخص برای ۲۴ بانک بدون در نظر گرفتن بانک‌های سپه، آینده و سرمایه، حدود مثبت یک درصد و با در نظر گرفتن دو بانک آینده و سرمایه به منفی ۲۴ درصد می‌رسد. طی سال ۱۴۰۲ در بین بانک‌های کشور، بدترین عملکرد مربوط به بانک‌های آینده با کفایت سرمایه منفی ۴۶۰ درصدی، سرمایه با منفی ۳۳۸ درصدی، دی با منفی ۵۵ درصد، ایران زمین (تا انتهای شهر یور ۱۴۰۲) با منفی ۴۳ درصد و مؤسسه ملل با منفی ۱۱/۴ درصد بوده است. بنابراین تا اینجای نیز در همین شاخص کفایت سرمایه، بانک آینده بدترین بانک کشور بوده است. همچنین با توجه به اینکه آخرین صورت مالی بانک آینده منتشر نشده، داده‌های رسمی تا انتهای سال ۱۴۰۲ بوده اما برخی داده‌های غیر رسمی نشان می‌دهد کفایت سرمایه این بانک در پایان سال ۱۴۰۳ احتمالاً از منفی ۴۴۰ درصد نیز عبور کرده باشد.

۸۰ درصد هزینه‌ها، سود بانکی است

بررسی سهم اقلام مختلف در آمدی در ترکیب درآمدهای بانک آینده نشان می‌دهد در آمد تسهیلات و سپرده‌گذاری و اوراق بدهی در سال‌های مورد بررسی همواره بیشترین سهم را در ترکیب در آمدی بانک داشته است. این در حالی است که سهم این سر فصل در آمدی در سال ۱۴۰۱ با کاهش بسیار شدیدی به ۴۸ درصد رسیده است. طبق این داده‌ها، در سال ۱۴۰۱ سهم تسهیلات و سپرده‌گذاری و اوراق بدهی از کل درآمدهای بانک حدود ۴۸

درصد، سهم سایر درآمدهای عملیاتی و غیرعملیاتی حدود ۵۰ درصد، سهم درآمدهای کارمزدی ۲ درصد است. این میزان در سال ۱۴۰۰ به ترتیب ۹۸ درصد برای تسهیلات و سپرده‌گذاری و اوراق بدهی، نیم درصد برای درآمدهای عملیاتی و غیرعملیاتی و ۱/۲ درصد برای درآمدهای کارمزدی بوده است.

بنابراین، نکته قابل توجه اینکه در این سال سهم سایر درآمدهای عملیاتی و غیرعملیاتی به شدت افزایش یافته و به ۵۰ درصد از ترکیب در آمدی بانک رسیده که این مسأله نشانگر انحراف بانک از فعالیت اصلی خود است. دلیل اصلی این تغییرات قابل توجه شناسایی در آمد از محل بازگشت ذخایر مطالبات مشکوک‌الوصول است. بانک ادعا کرده که به توجیه به اینکه عمده مطالبات بانک بانک تأمین مالی پروژه‌های نیمه تمام و در بد بانک است و قرار بر این نیست که از اشخاص دیگری وصول مطالبات صورت گیرد.

اما در سمت دیگر، بررسی سهم اقلام مختلف هزینه در ترکیب هزینه‌های بانک آینده نیز بسیار قابل تأمل است. هزینه سپرده‌ها بیشترین سهم را در سال‌های مختلف در ترکیب هزینه‌ای بانک داشته است. در سال ۱۴۰۱ سهم هزینه سپرده‌ها به ۸۱ درصد رسیده که نسبت به سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ کاهش داشته و سهم هزینه مالی در سال ۱۴۰۱ به نسبت سال‌های قبل از آن افزایش بسیاری داشته و به بیش از ۱۰ درصد رسیده است. هزینه مالی در واقع هزینه بانک در تأمین مالی از بازار بین بانکی را نشان می‌دهد. با توجه به وضعیت بحرانی بانک و ریسک اعتباری بالا، تأمین مالی از بازار بین بانکی برای بانک آینده بسیار هزینه تمام می‌شود و بانک با اضافه برداشت از بانک مرکزی مدیریت نقدینگی می‌کند. سایر اقلام هزینه‌ای نیز در سال ۱۴۰۱ شامل هزینه اداری و عمومی با ۶ درصد، هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول با ۲ درصد، هزینه کارمزد با کمتر از ۱ درصد و زیان مبادلات و معاملات ارزی با صفر درصد ترکیب هزینه‌های بانک را تشکیل می‌دهند. مرور داده‌های سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۱ نشان می‌دهد سهم هزینه سود سپرده‌ها از ۷۵ درصد در سال ۱۳۹۶ به ۸۱ درصد در سال ۱۴۰۱ رسیده و این میزان در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به ترتیب نزدیک به ۸۹ و ۹۰ درصد بوده است. آخرین داده‌های رسمی بانک آینده که مربوط به صورت مالی حسابرسی نشده ۹ ماهه سال ۱۴۰۳ بوده نشان می‌دهد درحالی در آمد بانک از تسهیلات اعطایی و سپرده‌گذاری و اوراق بدهی کمتر از ۴۳۰۰ میلیارد تومان بوده که بانک ۴۹/۴ هزار میلیارد تومان طی ۹ ماهه کاهش گذشته سود سپرده به سپرده‌گذاران پرداخت کرده و در نهایت خالص در آمد تسهیلات اعطایی و سود سپرده‌گذاری بیش از منفی ۴۵ هزار میلیارد تومان بوده است. به عبارتی، بانک فقط در بخش تسهیلات، زیان ۴۵ همتی را تجربه کرده است، زبانی که از جیب همه ایرانی‌ها آن را بر می‌دارد.

خالص در آمد (هزینه تسهیلات و سپرده‌گذاری) که حاصل تاختل مهم ترین اقلام در آمدی و هزینه‌ای بانک بوده، در نمودار آمده است. همان گونه که ملاحظه می‌شود فعالیت بانک در جذب سپرده و اعطای تسهیلات در سال‌های اخیر به شدت زیان ده بوده و هر ساله نیز بر میزان زیان افزوده شده است. در سال ۱۴۰۲ زیان حاصل از این فعالیت با شدت چشمگیری افزایش یافته و رقم آن به حدود ۶۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. در ۹ ماهه سال ۱۴۰۳ نیز این رقم حدود ۴۵ همت بوده که نسبت به رقم ۴۴ همتی ۹ ماهه سال ۱۴۰۲ رشد ۲/۶ درصدی داشته است. بنابراین، در پایان سال ۱۴۰۳ این مقدار شاید تا ۶۱ همت نیز برسد. بنابراین وضعیت بانک از منظر سوددهی در فعالیت اصلی خود که جذب سپرده و اعطای تسهیلات است به شدت بحرانی و خطرناک است.

فرمانروای جنگ سپرده‌ها

آن‌طور که در داده‌های قبلی گفته شد، در بخش هزینه‌ها، هزینه سود سپرده‌ها در بانک آینده در سال‌های اخیر تقریباً ۸۰ الی ۹۰ درصد از هزینه‌های بانک را تشکیل می‌دهد. یکی از نکات قابل تأمل در کارنامه این بانک بند، رانه ادخالش بلبشو در بازار پول و جنگ سنگین علیه «بهای تمام شده پول» است. به عبارتی، طی سال‌های مختلف در بهای تمام شده پول در بانک آینده به دلیل جذب سپرده‌های گران قیمت در رقابت عنان گسیخته برای حفظ و جذب سپرده‌ها در یک جنگ قیمتی فشرده همواره بالا بوده است، به طوری که به اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، سهم سپرده‌های گران قیمت در این بانک، ۹۴/۵ درصد بوده است. این در حالی است که متوسط سهم سپرده‌های ریالی گران قیمت در نظام بانکی تقریباً ۷۰ درصد است. براساس این داده‌ها، بهای تمام شده پول در این بانک از ۱۹/۲ درصد در سال ۱۳۹۲ به ۲۵ درصد در سال ۱۳۹۳، ۲۶ درصد در سال ۱۳۹۴ و ۲۸/۲ درصد در سال ۱۴۰۲ رسیده، این در حالی است که طی این مدت میانگین نرخ بهای تمام شده پول در نظام بانکی ایران در سال‌های ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴ و ۱۴۰۲ به ترتیب ۱۹، ۱۷، ۱۳ و ۲۰ درصد بوده است.

بانکی با ۸۱ درصد تسهیلات معوق!

یکی از چالش‌های نظام بانکی در اقتصاد ایران که در قدرت تسهیلات دهی بانک‌ها اثرگذار بوده افزایش حجم تسهیلات غیر جاری مطالبات معوق است. انباشت این معوقات از طرفی چالشی جدی برای مدیریت نقدینگی بانک‌ها محسوب شده و از طرف دیگر به سبب فشار بانک‌ها به بانک مرکزی برای تأمین نقدینگی موجب افزایش پای پولی شده است. رشد فزاینده تسهیلات غیر جاری بانکی و افزایش سهم آن در قیاس با وام‌های پرداختی و مهم‌تر اینکه افزایش سهم مطالبات مشکوک‌الوصول وام‌ها، تسهیلات غیر جاری را به یکی از تهدیدهای جدی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری تبدیل کرده است. مطالبات غیر جاری به دلیل قفل کردن تسهیلات بانک‌ها می‌فرانندی خارج از این چرخه، عملاً بخشی از دارایی‌های بانک‌ها را از مدیریت اعتباری آن‌ها خارج کرده و توان اعتباردهی شان را کاهش می‌دهد. بنابراین، عدم بازگشت اعتبارات به بانک‌ها، علاوه بر اینکه موجب کاهش قدرت اعطای تسهیلات شبکه بانکی شده و یا کاهش سرمایه‌گذاری در بخش تولیدی کشور رشد اقتصادی را کاهش می‌دهد، همچون نمونه بانک آینده، منجر به اضافه برداشت از منابع بانک مرکزی نیز می‌شود که خود عامل افزایش پایه پولی، حجم نقدینگی و تورم است. بررسی داده‌های رسمی نشان می‌دهد تسهیلات غیر جاری نیز اول است، به طوری که در سال ۱۴۰۲ سهم تسهیلات غیر جاری از کل تسهیلات اعطایی این بانک به ۸۰/۶ درصد رسیده است. این مقدار در دومین بانک تراز، یعنی بانک سرمایه ۷۴ درصد، در بانک دولتی صنعت و معدن ۴۷، در بانک دی ۴/۳۰ درصد، در بانک خصوصی پارسیان ۸/۳۳ و در بانک شهر ۲۱ درصد بوده است. کمترین مقدار نیز مربوط به بانک قرض الحسنه مهر ایران با کمتر از نیم درصد، بانک خصوصی سامان با ۱ درصد، سینا و پاسارگاد، توسعه تعاون و رسالت نیز ۳ درصد بوده است. طبق داده‌های سال ۱۴۰۲ بانک آینده، خالص تسهیلات اعطایی بانک قبل از کسر ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول درحالی حدود ۱۶۰ همت بوده که تنها ۳۰ همت از آن در طبقه جاری بوده است.

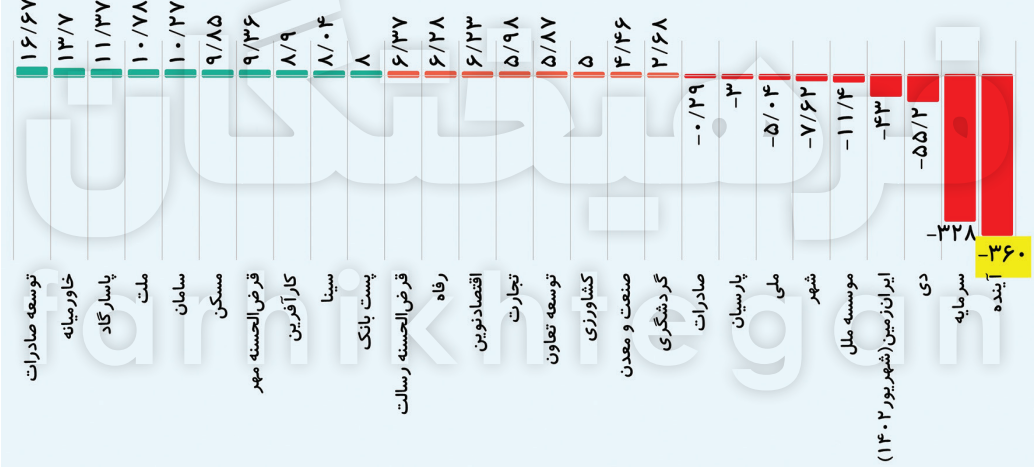
۳ سناریو برای بانک آینده

اما در اینجا یک سؤال اساسی پیش می‌آید و آن اینکه، روش حل و فصل چالش اساسی بانک آینده چگونه باید باشد. مرور دیدگاه‌های کارشناسان اقتصادی و نظام بانکی نشان می‌دهد در بین کارشناسان سه دیدگاه اصلی وجود دارد که البته دو دیدگاه اول و دوم را می‌توان به صورت مکمل اجرا کرد.

سناریوی اول، بازسازی یا اصلاح است. در این روش بر آورد نه‌ان نشان می‌دهد با همه منابع و دارایی‌های منجمدی که بانک دارد، در نهایت به ۱- به خط اعتباری ۱۷۰ هزار میلیارد تومانی از سوی بانک مرکزی نیاز خواهد بود. در این روش ۳- قطعاً آثار پولی دارد، ۳- مدت زمان طولانی خواهد برد، ۴- می‌تواند به اعتبار بانک مرکزی به عنوان نهاد ناظر پولی و بانکی بزند، چراکه هر کسی می‌تواند نارتازای ایجاد کرده و منابع و دارایی از جیب مردم ایران آن را اجبران کند. ۵- ممکن است به واسطه مزایای اصلاح، موانع و کار شکنی‌هایی رخ دهد و امکان پذیر نیز در آن سهم است. فروش منابع دولتی اول، ۲۸۰ همت تجدید ارزیابی دارایی‌ها، تبدیل ۷۰ همت تسهیلات مرتبط با اشخاص با واحد به دارایی، ۷۰ همت افزایش سرمایه نقدی سهامدار، ۱۵۰ همت تبدیل بدهی بانک مرکزی به سهام، ۱۰۰ همت فروش اموال به غیر، انتقال ۴۴۰ همت سرمایه‌گذاری‌ها به شرکت مدیریت

نسبت کفایت سرمایه بانک‌های کشور در انتهای سال ۱۴۰۲ (درصد)

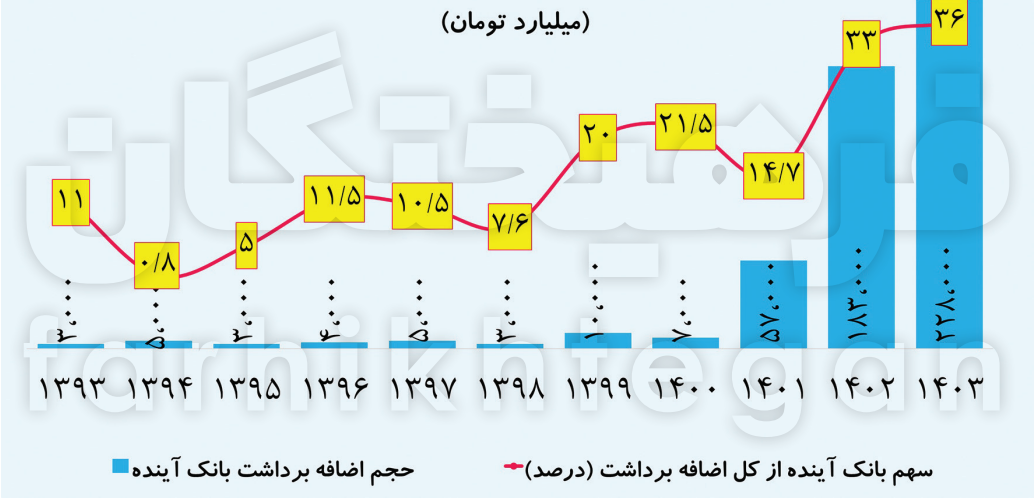
(حداقل نسبت استاندارد بانک مرکزی ایران برای کفایت سرمایه بانک‌ها مثبت ۸ درصد است)

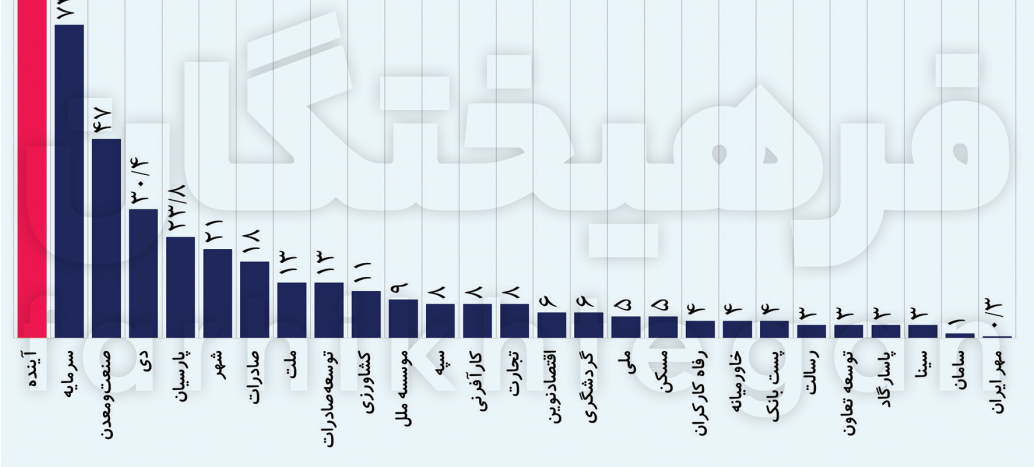
سود و زیان انباشته بانک آینده از سال ۱۳۹۴ تا ۹ ماهه ۱۴۰۳ (میلیارد تومان)

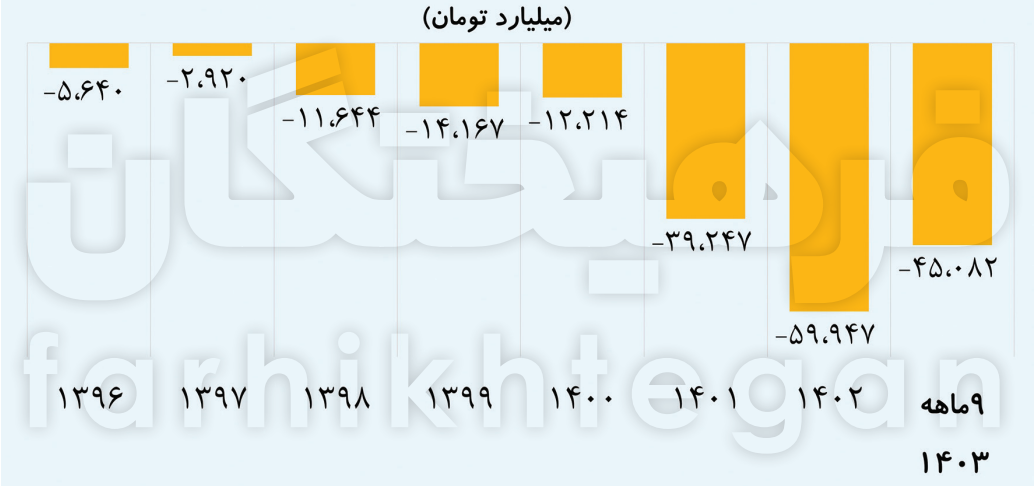
حجم اضافه برداشت بانک آینده از بانک مرکزی از سال ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۳ (میلیارد تومان)

نسبت تسهیلات غیر جاری بانک‌های کشور در انتهای سال ۱۴۰۲ (درصد)

خالص در آمد تسهیلات اعطایی و سود سپرده‌های پرداختی بانک آینده (میلیارد تومان)

کار شکنی و ضربه به اعتبار بانک مرکزی در نخواهیم داشت و اتفاقاً در صورت موفقیت آن، این موضوع به اعتبار و اقتدار بانک مرکزی خواهد افزود. البته این اقدام ممکن است تبعات اجتماعی (تسویه و جوهر سپرده‌گذاران)، چالش نیروی انسانی فعلی بانک و چالش سهامداران خرد را در پی داشته باشد. در سناریوی انحلال، فروض لغو مجوز بانک، فروش ۱۰۰ همت از اموال، تبدیل ۷۰ همت تسهیلات به اشخاص مرتبط مالک واحد به دارایی انتقال سرمایه‌گذاری‌ها به شرکت مدیریت دارایی‌ها (صندوق ضمانت سپرده‌ها) و تبدیل مطالبات بانک مرکزی از بانک به مطالبات از صندوق ضمانت سپرده‌ها، تبدیل سهامداران خرد غیر مرتبط به قیمت تابلو به سپرده، عدم تحمیل زیان به هیچ یک از سپرده‌ها و انتقال سپرده‌ها و تسهیلات (به استثنای تسهیلات به اشخاص مرتبط مالک واحد) به بانک‌های دیگر یا ایجاد بانک انتقالی و اختصاص خط اعتباری از جمله پیشنهادهای برخی از پژوهش‌های کارشناسی است. در مجموع، باید توجه داشت ضرورتی است همه این اقدامات با حفظ آرامش، بدون سروصدهای رسانه‌ای و با رعایت همه جوانب و ابعاد فنی انجام شود تا کمترین تبعات اجتماعی را به همراه داشته باشد.

پی نوشت:

گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس با عنوان «پایش ثبات و سلامت بانکی» که به بررسی وضعیت بانک آینده پرداخته و در تاریخ ۴ مهر ماه ۱۴۰۲ منتشر شده، از جمله منابع مورد استفاده در این گزارش بوده است.

دارایی‌ها (صندوق ضمانت سپرده‌ها) و تبدیل مطالبات بانک مرکزی از بانک به مطالبات از صندوق ضمانت سپرده‌ها و کاهش سود سپرده و خروج ۱۷۰ همت سپرده موضوعی است که در گزارش‌های کارشناسی به آن اشاره شده است. سناریوی دوم، تیک آو کردن بانک (به دست گرفتن کنترل بانک) است. در واقع بانک مرکزی با استفاده از ظرفیت‌های قانونی، به واسطه اضافه برداشت‌های بی‌رویه، ضربه مالی گسترده به نظام پولی و بانکی می‌تواند سهام بانک را بگیرد. برخی از کارشناسان می‌گویند اگر بخواهیم واقعاً کاری با بانک‌های بد کنیم، گزینه‌ای جز تیک آو کردن آن‌ها نداریم. در این سناریو، بانک مرکزی این امکان را دارد دارایی سمی را جدا و قیمت تیک‌آو کند. البته کارشناسان معتقدند بالاتر از همه این‌ها، تیک آو کردن یک سؤا سیاسی است. به عبارتی، همه این بانک‌ها باید به کسانی سرویس می‌دهند که با اجرای تیک آو، عملاً دسترسی آن‌ها به این سرویس را بیگان و برداشت از جیب ملت را قطع خواهند شد. این موضوع یعنی سهامدار می‌تواند با ایجاد موانع قانونی، جلوی به دست گرفتن کامل کنترل بانک را از سوی وزارت اقتصاد و بانک مرکزی بگیرد تا آنان نتوانند اصلاحات واقعی را در این بانک انجام دهند.

سناریوی سوم، انحلال است که این روزها یک کمپین رسانه‌ای نیز برای مطالبه آن شکل گرفته است. این سناریو، در برآورد اولیه گفته می‌شود به ۱۵۰ همت منابع دولتی یا خط اعتباری نیاز خواهد داشت. البته این عدد برای زمانی است که فروش ۱۰۰ همت از اموال بانک امکان پذیر باشد، اموالی که همچون بانک آینده، هتل لوکس روتانا و امثال آن، کسی جرئت خرید آن‌ها را ندارد. در سناریوی انحلال، چالش مدت زمان، چالش موانع و